

Šredingerova mačka

Deo prvi¹

Umorio se od lutanja. Ovaj svet nije mesto u kome je on našao mir, osećao je to već godinama. On je udov, čovek koji nosi smrt žene sa sobom gde god da se pojavi i vreme je da ta prokleta igra sa životom prestane. Luke su se u njemu smenjivale, ali nikada nije mogao da shvati kako to da mu je more uvek bilo bolji dom od bilo kakve kućice na kopnu u kojoj je mogao da pusti korenje kao kakvo drvo. Za sada, on je bio jedna od onih morskih trava koja skupi svoje korenje i presпусти se struji i beskonačnom titravom telu univerzuma. Plutajući sa jednog ostrva na drugo na putu ka svom novom domu negde u daljini, naišao je na oluju. Takva oluja nije bila jedna od onih besnih koje se brzo isprazne i pročiste svet. Ne, ova oluja bila je tiha i nežna kao da čeka da se svet usplahiri i da ga zaljulja onda kada se učini da je sve prošlo. I tada, tek kada je ugledao modre i ljubičaste oblake ove oluje, ovaj čovek počinje da se lomi. Ako bi počeo da zateže jedra i priprema brod za oluju verovatno će uspeti da izbegne smrt i da se vrati onom usamljeničkom pasjem životu. Ali, ako bi se prepustio ovoj hladnoj lepotici i dozvolio joj da ga obuzme, da se igra sa njim, doživće nešto sasvim novo. Ljudi bi možda pomislili da je on jedan običan melanholik koji žudi za svojom mrtvom drgaom, ali on je dragu osećao kao teret i čeznuo je da je ostavi na nekom morskome dnu i više se nikada ne vrati po nju (mrtvi su za njega iščezli, zaboravljena tela koja je polako raspadaju negde daleko). Kada bi bio sasvim sam, svet bi mu se činio kao sasvim novo mesto. Kada bi zaboravio na to ubistvo osetio bi pročišćenje duha, a možda je samo smrt način da to uradi. Možda...

Ušao je u potpalublje, zatvorio oči i odlučivši šta će se u narednih nekoliko sati desiti zaspao mirno poput deteta u pored majke sa kojom polako tone do najvećih vodenih dubina. Smrt je sada bila nešto čemu se iskreno radovao.

---

¹ Šredingerova mačka je misaoni eksperiment koji je uobičajeno opisan kao paradoks austrijskog fizičara Ervina Šredingera, koji je izveden 1935. Eksperiment ilustruje problem Kopenhagenske interpretacije kvantne mehanike, koja je primenjena na svakodnevne objekte. U ovom eksperimentu mačka koja je stavljena u kutiju istovremeno može biti živa ili mrtva jer sve dok kutija ne bude otvorena ona je nosilac oba stanja.

Dodatak:

Kadgod posmatrači imaju neki izbor, recimo „nastaviti sa čitanjem ovog teksta” ili „prekinuti čitanje ovog teksta”, kvantni efekti u mozgu posmatrača vode do superpozicije ishoda; iz ptičje perspektive, akt odluke čini da se osoba deli u višestruke kopije: kopiju koja nastavlja da čita i onu koja to ne čini. Iz žablje perspektive, međutim, svaki od ovih dvojnika je nesvestan drugih i opaža ovo grananje talasne funkcije kao malu neodređenost: izvesnu verovatnoću da će nastaviti sa čitanjem ili ne.

Maleni sivi brod počeo je svoju igru sa talasima punim polomljenih života i smeća. More je bilo zamućeno, mrtvo, samo što nije bilo nikoga da vidi.

Deo drugi

Umorio se od lutanja. Slike mrtvih očiju koje ga gledaju, ribe koje plove bez peraja sa ljudskim telima, mehuri u kojiim se nalaze ljudi koji se ugodno smeju. Sve te brojgelovske slike uživanja pomešale su se u njegovom umu sve dok nije otvorio oči. U tom trenu video je čisto plavetnilo južnog neba i osetio kako se njegov brod polako njiše na sitnim talasima. Svetlost jutarnjeg sunca ga je grejala i sušila mokru odeću. Kada se protegao i obuhvatio brod pogledom, shvatio je da je brod gotovo neoštećen i da je on prema svim zemaljskim (i nezemaljskim) merilima živ. Preplavilo ga je nezadovoljstvo, pre svega zbog goruće želje da se nastani na nekom drugom svetu koji ga je ipak obišao. Pošto je pored njega stajao neki stari radio, odlučio je da uz malo muzike odluči kako će dalje i gde će sa sobom. Posle sedmominutnog šuštanja čuo je neki razgovor kao u nekoj od emisija o kulturi koje nije voleo. Čuo je dva glasa koja su o nečemu raspravljala:

- ... Koliko sam ja upućen igra je za decu u niskom uzrastu veoma važna. Ona pomaže razvijanje kognitivnih sposobnosti, potpomaže razvijanje nervnih receptora i poboljšava apstraktno razmišljanje.

- Da, ali kod odraslog čoveka, igra podrazumeva kršenje nekih pravila ili društvenih normi. Ona ne može biti doživljena kao nešto produktivno, osim ako nije u službi kreativnosti.

- Grešite. Definicija modernog čoveka kao homo ludensa podrazumeva da kultura nastaje iz igre i da svako poništavanje sistema vodi ka novom tj. Novoj igri. Igra podrazumeva kombinovanje elemenata koji pre nisu bili spojeni i tako svaka igra stvara svojevrsan novum.

- Ali kako onda zadržati kontinuitet sveta, nauke i kulture ako se njome stalno neko poigrava? Koncept istorije nikada neće moći da bude stabilizovan ako se sa igrom ne prestane, jer će ona tako iznova biti promenjena. Pa će tako svaka epoha poništavati prethodnu pozivajući se na pravila igre.

- Vidite, Nova igra vodi ka stvaranju novog iznova i iznova i to je proces koji

je nezaustavljiv. Nove teorije igre govore i da je prostor smrti zapravo uključen u tu teoriju igrivog univerzuma i da se dimenzije polako počinju preplitati. U ovom slučaju, igra je primenljiva na sisteme šire od naše stvarnosti.

- A šta to znači? Da je moguće da umremo, a da to zapravo ne znamo? Ili da smo živi, a da osećaj smrti ne čili iz nas? Ili, ko se zapravo igra svim tim dimenzijama. Meni to zvuči kao labilna konstrukcija univerzuma.

- Recimo samo da je po onome što su zapisali pioniri ovih proučavanja (P. K. D. i drugi) ta linija prelaza veoma tanka i da samo ako ne uspemo da proverimo sva pravila po kome ova realnost funkcioniše, možemo da posumnjamo da ona nije naša. Ista stvar dešava se sa snovima. Oni mogu i ne moraju biti kategorisani kao stvarnost, ali u njima je igra uma izuzetno prisutna jer se tada zapravo naš um igra sa nama sve dok mi dokučimo pravila.

- I šta se onda događa? Pretpostavljam da po vašim krajnje nedokazanim teorijama mi istovremeno možemo biti i mrtvi i u snu i živi.

- Setite se Šredingerove mačke u kutiji. Ja mislim da sam vam dao dovoljno razloga za.....

Isključio je radio. Beskonačno su mu bile naporne emisije ovakvog tipa. Tražio je muziku kako bi uz nju počeo da širi jedra, proverio vetar i ustremio se ka novom kopnu. Nije je bilo nigde, samo šumovi, pa isključio radio i počeo da proverava vetar i pravac u kome treba da ide. Slučajno je pogledao u nebo i shvatio da sunce već neko vreme stoji tačno iznad njega i da ne baca senku. Kada je pokušao da oseti vetar - nije ga bilo. Odjednom, imao je osećaj da se neko igra sa njim i da je na mestu na kome se ništa ne dešava. U tom trenutku njemu ništa nije bilo jasno.